

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/85125,Kpr-Jan-Staszczak-zolnierz-Placowki-AK-Hyzne-u-pamietniony-Hyzne-15-grudnia-2019.html>
2022-09-30, 12:22

Kpr. Jan Staszczak - żołnierz Placówki AK Hyżne upamiętniony - Hyżne, 15 grudnia 2019

15 grudnia 2019 r. w Hyżnem odbyły się uroczystości związane z odsłonięciem tablicy pamiątkowej poświęconej kpr. Janowi Staszczakowi oraz osobom aresztowanym i torturowanym w budynku Posterunku Milicji Obywatelskiej w Hyżnem (obecny budynek GOK). Rozpoczęła je msza święta w kościele pw. Najświętszej Maryi Panny w Hyżnem, odprawiona w intencji wyżej wymienionych oraz wszystkich mieszkańców gminy Hyżne, którzy polegli w czasie II wojny światowej.

Po nabożeństwie uczestnicy uroczystości w asyście pocztów sztandarowych i przy akompaniamencie orkiestry dętej z Dylągówki pod batutą Krzysztofa Ogorzelca udali się pod budynek Gminnego Ośrodka Kultury. Anna Lorenz-Filip, dyrektor GOK w Hyżnem przywitała zebranych gości. Następnie orkiestra odegrała hymn państwowy, po czym głos zabrał wójt gminy Hyżne Bartłomiej Kuchta, który przybliżył zgromadzonym sylwetkę kpr. Jana Staszczaka.

W uroczystościach wzięli udział: Ewa Leniart – poseł na Sejm RP, Stanisław Kruczek –

wicemarszałek województwa podkarpackiego, Józef Jodłowski – starosta powiatu rzeszowskiego, Bogusław Kotarba – przewodniczący rady gminy Hyżne wraz z przybyłymi radnymi, Antonii Ossoliński – radny powiatu rzeszowskiego, dr Piotr Szopa – naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Rzeszowie wraz z dr Marcinem Bukalą – historykiem IPN w Rzeszowie oraz gość szczególny pani Emilia Chruszczyk – jedyna córka śp. kpr. Jana Staszczaka z rodziną.

Uroczystego aktu odsłonięcia tablicy pamiątkowej dokonała pani Emilia Chruszczyk – córka bohatera. O poświęcenie i modlitwę poproszono proboszcza parafii Hyżne, ks. Marka Gajdę. Pod tablicą złożono kwiaty. Nie zabrakło również przemówień przybyłych gości. Córki upamiętnionego kaprała wyraziła wdzięczność i nadzieję:

„...że walka i męczeńska śmierć ojca nie będzie już tajemnicą, tylko faktem historycznym”.

Kolejnym punktem programu był wykład dr. Marcina Bukalę pt. „Tragiczne losy żołnierzy Placówki Armii Krajowej Hyżne w latach 1944-1945”.

Po zakończeniu oficjalnych uroczystości wójt gminy Hyżne wraz z panią Emilią Chruszczyk złożył kwiaty na grobie śp. Jana Staszczaka na cmentarzu parafialnym w Szklarach.

Dodać należy, że z inicjatywą upamiętnienia kpr. Jana Staszczaka wyszli mieszkańcy Hyżnego. Fundatorem tablicy i koordynatorem prac związanych z jej powstaniem był Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie.

Jan Staszczak urodził się 16 czerwca 1915 r. w Szklarach k. Dynowa w chłopskiej rodzinie. W latach trzydziestych XX w. pełnił zawodową służbę w Wojsku Polskim, najprawdopodobniej w 17. pułku piechoty w Rzeszowie. Posiadał stopień kaprała. Okupację niemiecką spędził w Szklarach. 26 października 1940 r. ożenił się. W 1943 r. przyszło na świat jego jedyne dziecko – córka. Podczas wojny był żołnierzem Placówki Armii Krajowej Hyżne o kryptonimie „Jaśmin”. Z racji przedwojennego doświadczenia zawodowego pełnił w konspiracji funkcję instruktora strzelectwa. Prowadził szkolenia strzeleckie dla żołnierzy oraz jako łącznik pośredniczył w przekazywaniu meldunków. Został aresztowany pod koniec listopada 1944 r. przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i osadzony na posterunku w Hyżnego. Zarzucono mu posiadanie broni. Przeszedł brutalne śledztwo, które miało związek z jego służbą w Wojsku Polskim przed 1939 r. oraz z zaangażowaniem w AK. Śledczy połamali mu place, miażdżyli je w drzwiach, wyrywali paznokcie. Przesłuchujący dali mu trzy dni na wydanie osób z konspiracji, które przeszkolił. W przypadku niespełnienia żądania zagrozili mu śmiercią. Nie wydał żadnej osoby. Został zamordowany w nocy z 1 na 2 grudnia 1944 r. przed budynkiem, w którym mieścił się Posterunek MO i Urząd Gminy Hyżne. Jego ciało zostało potajemnie ukryte przez funkcjonariuszy MO. Rodzina poszukiwała zwłok Jana Staszczaka do 26 marca 1945 r. Jego

msza święta pogrzebowa odbyła się 28 marca w kościele w Szklarach. Spoczywa na cmentarzu parafialnym w rodzinnej miejscowości.

Plakat zapraszający na uroczystości w Hyżnem.

Fot. kpr. Jan Staszczak - Cmentarz Parafialny w Szklarach

Fot. Łukasz Wróbel